

ségellenőrzés a könyvvizsgálói kockázat csökkentésének az eszköze, eredményeként várható, hogy emelkedik a könyvvizsgálói munka színvonala. A minőségellenőrzési rendszer kiszűri azokat a könyvvizsgálókat, akik nem akarják, vagy nem képesek a standardok elveit betartani s munkájuk során azokat alkalmazni. A Kamara feladata, hogy a kötelező oktatás keretében, a szakmai kiadványokkal, a minőségellenőrzési rendszer működtetésével hozzásegítse a könyvvizsgálókat a legújabb ismeretek megszerzéséhez. Lényeges lesz a minőségellenőrzés eredményének megfelelő dokumentálása, a tapasztalatok feldolgozása és a rendszer működtetéséhez szükséges számítástechnikai háttér megteremtése is. A Kamara Szakértő Bizottsága olyan rendszert dolgoz ki, amely biztosítja, hogy a helyszíni ellenőrzések egységes program alapján történjenek.

A jövőben változnak a kamarai felvételi szabályok is; a Magyar Könyvvizsgálói Kamara Felvételi Bizottsága azt a gyakorlatot alakította ki, hogy a hároméves gyakorlati idő igazolására csak a könyvvizsgáló és a tagjelölt között létrejött munkaszerződés fogadható el. Sok problémát okoznak a színtelt szerződések, amelyek kiszűréséhez további igazolásokat kér a Bizottság. A továbbiakban a Felvételi Bizottság elutasító határozata elleni fellebbezés eljárási szabályait, jogi vonatkozásait ismerjük meg a bírósági perek típusainak és a szakmai gyakorlatnak a bemutatásával.

A könyvvizsgálók munkáját a Magyar Könyvvizsgálói Kamaráról szóló törvény, a könyvvizsgálatot szabályozó, Nemzetközi Könyvvizsgálati Standardokon alapuló szabványok, a számviteli- és a gazdasági társaságokról szóló törvények határozzák meg. A felsoroltakon kívül a könyvvizsgálókra az etikai normákat, magatartási szabályokat magában foglaló Etikai Szabályzat előírásai is kötelezőek, amelyek 2000. május 1-jével léptek hatályba. Az általános magatartási elvek közül a leglényegesebb, hogy a könyvvizsgáló füg-

getlen személy, akit könyvvizsgálói tevékenysége során megbízza, vagy munkáltatója nem utasíthat és nem befolyásolhat. Nem végezhet továbbá olyan tevékenységet sem, amely veszélyezteti a független könyvvizsgálói vélemény kialakítását. Etikai vétségnek minősül, ha a kamarai tag megszegi a könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásából eredő kötelezettségét s azt gondatlanságból, szakmai hiányosságok miatt, vagy szándékosan nem a jogszabályok szerint végzi. Végül példák szemléltetik a tipikusnak mondható és elismert etikai eljárásokat néhány etikai vétség esetében; valamint az Etikai Bizottság további terveiről és célkitűzéseiről kapunk tájékoztatást a kiadványban.

Az Almanach a szemelvények után tartalmazza a Magyar Könyvvizsgálói Kamara tisztségviselőinek, bizottságai elnökeinek és tagjainak névszerű felsorolását, majd a megyei helyi szervezetek címét, vezetőinek és tagjainak névsorát. Megtaláljuk benne az Almanachba bejelentkezett könyvvizsgálók, könyvvizsgáló cégek részletes adatait betűrendben, majd a Kamara – önálló jogi személyiséggel nem rendelkező – helyi szervezeteinek tagjait megyénként szintén alfabetikus felsorolásban.

R. I.

Hámori Éva

ZSEB-KÖZGAZDASÁG – ÉRDEKELTEKNEK ÉS ÉRDEKLŐDŐKNEK

Szerzői kiadás

Budapest, 2000. 304 p.

A közgazdaságtan az áruk és a szolgáltatások termelési, elosztási és fogyasztási folyamatának elveit és tudományát foglalja magában, tekintettel azok költségeire és hasznára; kiterjed a munkaerőre és a pénzre, amelyek révén ezek a folyamatok végbemennek. A

szerző – aki maga is elemző közgazdász – ilyen szavakkal határozza meg a közgazdaságtan lényegét könyvében. A gazdasági élet jelenségeit, folyamatainak törvényszerűségeit vizsgáló közgazdaságtan állandóan fejlődik, a hozzártartozó ismeretek és fogalmak is állandóan bővülnek. Különösen sokat változtak a közgazdasági ismeretek Magyarországon az elmúlt évtizedben a jól ismert politikai események következtében. Sok új – nálunk korábban nem ismert és nem használt – közgazdasági kifejezés vált a szakmai körökben általánossá, amelyek jelentésével sokan nincsenek tisztában és a lexikonokban azokat hiába is keresnénk.

Dr. Hámori Éva ezért arra vállalkozott, hogy angol nyelvű munkája után (*A Pocketful of Economics*) annak magyar nyelvű, bővített változatát is közreadja azzal a céllal, hogy a benne közölt korszerű közgazdasági fogalmak és kifejezések nálunk is szélesebb körben ismertté váljanak a magyar piacgazdaság aktív és passzív résztvevői számára. Összeállítása a közgazdasági kifejezéseket azok angol nyelvű elnevezésének betűrendjében sorolja fel a magyar nyelvű meghatározással együtt úgy, hogy azok a Tartalomjegyzék segítségével magyarul és angolul egyaránt visszakereshetők lesznek.

A betűrendes kiadványban az alap-kifejezéseket angolul és magyarul felkövér betűvel, a rokonértelmű szavakat dőlt (kurzív) betűk jelzik; az azonos értelmű szavakat pedig ferde vonalak választják el egymástól. Az összeállítást átlapozva sok, nálunk még alig ismert, újszerű meghatározással találkozunk. A swapügyletek például egy azonnali eladás és egy később esedékes vételnél mutatózó árfolyamkülönbözeteknél fordulnak elő; deviza-, kötvény-, valuta-, kamatrátá-, és jelzálogswap fordul elő a gyakorlatban, mindegyiknek több fajtája is van. Így a kötvényswap lejárat, minőségi csere és hozamswap

lehet stb. A banki ombudsman intézménye 1985 óta működik az Egyesült Királyságban, célja a banki szolgáltatások teljesítésével kapcsolatos megoldatlan panaszok kivizsgálása, a befektetési ombudsman hivatala pedig a felek közti vitás esetekben dönt. Újszerű nálunk a másodkezdő életbiztosítási kötvény fogalma is, amely az első vevőtől futamidőn belül visszavásárolt és újból eladott életbiztosítási kötvényt jelenti.

A közgazdaságba a munkaerővel összefüggő tudnivalók is szorosan beletartoznak; ezért megtaláljuk a könyvben a munkabér, a munkaerőforrás, mozgás, ráfordítás és munkanélküliség címen azok tartalmát, kifejtését. Ez utóbbival kapcsolatban szó van a munkanélküliségi segélyről és a munkanélküliségi rátáról is. A számvitel és a pénzügy szintén része a közgazdaságtannak, szerepelnek ezért a kötetben – többek között – az egyszeres és kettős könyvelésre, az értékelésre és értékcsökkenésre, a költség-haszon elemzésre, a fizetési mérlegre, a költségvetésre, az ellenőrző vállalatra, a különböző adónemekre stb. vonatkozó meghatározások.

A közgazdasággal határos politikai kifejezésekkel is találkozunk a könyvben. Ilyenek: gazdasági rendszer, szocializmus, demokrácia, újraelosztás, visszamagánosítás és kártalanítás stb. Ugyanígy megtalálhatók az összeállításban a közgazdaságban szerepet játszó jogi ügyletek, jogi fogalmak rövid meghatározásai, magyarázatai is (jogi személy, jogutód, bérlet, kölcsön, jelzálog, lízing, különböző vállalat-összevonási változatok, tulajdonjog, adósságlevél, kötelezettség, felszámolás, vételi opció stb.) Jogi vonatkozásuk a modern korunkban elég gyakran előforduló visszaélések, gazdasági bűncselekmények is; a megvesztegetés (korrupció), pénzmosás, fehérgalléros alkalmazottak jogsértései, különböző spekulációk taratoznak – többek között – ide.

Nem hiányoznak a kötetből a bankjegyekre, a bankok tevékenységére vonatkozó meghatározások sem. Megismerjük a bankjegy-kibocsátás rövid történetét, a bankjegyek szerepét a gazdaságban, a bankszámlák és a csekkek különböző fajtáit, a hitellel kapcsolatos tudnivalókat, a deviza és a valuta közti különbséget. Sokoldalúan ismerteti a szerző a tőkével összefüggő fogalmakat (tőkeemelés, tőkefogyasztás, tőkejövedelem- és költség, a tőke összetételét jelentő tőkeszerkezet stb.) éppúgy, mint a tőzsdei műveleteket, kötjegyeket, indexeket is. Ezekkel függnek össze a részvényekhez kapcsolódó jogok, a részvényfajták, a részvényjegyzések és -kibocsátások ismeretei is.

A könyvet kiegészítő mellékletek közül az első a törvényben előírt lényeges kellékeket tartalmazó és összegyszerű követelést megtestesítő váltóról szóló tanulmány. Megismerjük belőle a váltó hitelokmány jellegét, a vele kapcsolatos szakkifejezéseket, a váltó kellékeit, forgatását és leszámítolását. A fizetési kötelezettséggel járó szerződés teljesítését biztosító jelzáloggal foglalkozó második tanulmány a telekkönyv történetét, külföldi és hazai gyakorlatát, majd a végrehajtási jog alkalmazását mutatja be. A következőkben az értékpapír befektetések kockázatairól, ezek csökkentésének lehetőségeiről, a kockázatok előrejelzésének módszereiről olvashatunk. Végül pedig a Maastrichti Egyezmény létrehozásának előzményeit, eredményeit, piaci hatását ismerjük meg. A szerző ezzel kapcsolatban az Egyezmény jelentőségét az időközben bekövetkezett új fejleményekkel is egészíti.

Bátran állíthatjuk, hogy a Zsebközhazdaság áttanulmányozása hasznosan járul hozzá – a szerző kívánsága szerint is – az új évezred modern közgazdasági gondolkodásmódjának a megalapozásához Magyarországon.

Rubóczky István

Brealey/Myers

MODERN VÁLLALATI PÉNZÜGYEK

PANEM Könyvkiadó, 1999

A gazdasági életben a felkészültségnek sorsdöntő szerepe lehet abban, hogy az ember az erősek vacsoráján az asztalon vagy az asztalnál jelenik meg.

És lőn, hogy eljövénék a fiatal és nagyon ígéretes cég vezetői a bankhoz, hogy hosszabb futamidőre hitelt kérjenek. És mondták nekik a bank illetékesei: Kedves a ti cégetek mielőttünk, mert a fejlesztéseitek eddigi eredményei azt valószínűsítik, hogy néhány év alatt igen jelentős növekedést érhetnek el, és komoly nyereséget hozó vállalkozássá válhattok. Hajlandóak is vagyunk hitelt adni néktek. Ám ezt csak akkor tehetjük, ha látjuk, hogy képesek lesztek mindenkor rendben és késedelem nélkül megfizetni nekünk az esedékes kamatokat és törlesztéseket. Ezért hát atyánk fiai, térjetekek békén haza. A kellő körültekintéssel tervezzétek meg, mennyi időre kérjetekek tőlünk a kölcsönt, és milyen ütemezéssel gondolnátok azt visszafizetni nekünk. Ezután készítsétek el erre az időszakra a pénzforgalmi terveteket, amelyet az idegenek szavával egyesek cashflow tervnek is neveznek. Akkor térjetekek majd vissza hozzánk a kért hitelről tárgyalni, ha elkészítvétek, magatokkal tudjátok hozni ezt a tervet. Kell pediglen ez azért, hogy abból látva láthassuk, vajon lesz-e a kellő időben elegendő készpénzetekek arra, hogy nekünk fizetni tudjátok. De kell azért is, hogy megvilágosodjék: vajon rendelkeztek-e majd mindenkor a kellő készpénzzel ahhoz, hogy meg tudjátok vásárolni a terveitekek beteljesítéséhez, tevékenységeitekek végzéséhez szükséges jószágokat és megfizetni a néktek ehhez kellő szakembereket. Mert ha ebben hiányt szenvedné-